

ΕΚΦΡΑΣΗ - ΕΚΘΕΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Επιμέλεια:

Ομάδα Φιλολόγων της
Ωθησης

Παρασκευή, 17 Μαΐου 2013
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΚΦΡΑΣΗ – ΕΚΘΕΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τη ζωή στη Γη ο άνθρωπος ελάχιστα την σέβεται, η ζωή όμως σε άλλους κόσμους διεγείρει το ενδιαφέρον και τη φαντασία του. Είναι άραγε περιέργεια, κατακτητική διάθεση ή απλώς ένα διανοητικό παιχνίδι; Ίσως όλα μαζί, **ταυτόχρονα** όμως κι ένα βαθύ αίσθημα μοναξιάς. Άλλωστε τη ζωή του εδώ ο άνθρωπος την έχει καταστήσει πειστική και ανούσια. Περιμένει λοιπόν ένα χέρι βοήθειας και παρηγοριάς από τους πλανήτες και τα μακρινά άστρα. Ακόμη όμως και αν δεχθούμε με αισιοδοξία ότι η ζωή δεν ανθίζει μόνον στη Γη, αλλά ότι αφθονεί στο Σύμπαν, ένας άλλος καθοριστικός παράγοντας ορθώνεται. Είναι ανάγκη να συνειδητοποιηθεί –όσο και αν αντιτίθεται στις ενδόμυχες επιθυμίες μας– ότι με τη ζωή αυτή η επικοινωνία εμφανίζεται για το ορατό τουλάχιστον μέλλον, ανέφικτη.

Με τη ζωή λοιπόν στο Σύμπαν είναι αδύνατο να επικοινωνήσουμε, η ζωή όμως γύρω μας ανθίζει. Η ζωή εδώ, σ' έναν μικρό και πανέμορφο πλανήτη, ανέδειξε ύστερα από σιωπηλές διεργασίες που διήρκεσαν δισεκατομμύρια χρόνια μια θαυμαστή ποικιλία έμβιων όντων. Οι θάλασσες και τα δάση της Γης, τα βουνά και οι πεδιάδες της αποκαλύπτουν κάθε στιγμή τη γοητεία που κρύβουν τα χιλιάδες όμοια ή ανόμοια δημιουργήματα της εξελίξεως. Η ανεμώνη και το δελφίνι, ο αίλουρος αλλά και ο γυπαετός, τα ανθρώπινα όντα στις πολλαπλές φυλετικές τους παραλλαγές, είναι δίπλα μας, συμμέτοχα του ίδιου πλανήτη και του μέλλοντός του.

Αποκαλύπτεται όμως επίσης σε όλη του την τραγική αντίφαση ότι ο άνθρωπος, αυτή η περιούσια κορύφωση της εξελίξεως, έχει διπλή υπόσταση. Από τη μια είναι ικανός για μεγάλες πράξεις, έμαθε με την επιστημονική του γνώση να κατανοεί τον κόσμο αλλά και **γέννησε** αριστουργήματα στον λόγο και στην τέχνη. Από την άλλη, ο ίδιος ο άνθρωπος σφραγίζει την ιστορική πορεία του με πολέμους και αγριότητες, θεοποιεί τα υλικά αγαθά και συντηρεί την αδικία και τις ανισότητες. Ελάχιστα, τέλος, σέβεται τις πολλαπλές εκφράσεις της ζωής, ενώ η φύση και οι θάλασσες του πλανήτη είναι συχνά τα θύματα των συμφερόντων του. Η υπερφίαλη αυτή στάση του ανθρώπου έχει αλλοιώσει έτσι ένα θαυμαστό περιβάλλον, που ωστόσο υπήρξε και το λίκνο της δικής του υπάρξεως.

Είναι λοιπόν καιρός να κατανοήσει ο άνθρωπος ότι η ζωή αλλού ίσως υπάρχει, αλλά η προσδοκία να την συναντήσει δεν θα πραγματοποιηθεί εύκολα. Η ζωή όμως στη Γη ανθίζει ακόμα και τον περιμένει. Αν όσο είναι ακόμα καιρός τείνει το χέρι του προς

τη ζωή αυτή, το φυτικό και ζωικό της θαύμα, τον Άλλο και τους άλλους, ίσως **αισθανθεί** λίγο πιο άξιος έποικος της Γης.

Έτσι είναι σοφότερο να εξαντλήσουμε τις προσπάθειες για καλύτερη επικοινωνία, εδώ στη Γη. Το περίεργο ωστόσο είναι ότι, όσο η επικοινωνία αυτή πυκνώνει με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το διαδίκτυο και τα κινητά τηλέφωνα, τόσο η μοναξιά μας, η ανθρωπίνη, μεγαλώνει και η αποξένωση κυριαρχεί. Φαίνεται ότι αυτό που απαιτείται είναι κάτι περισσότερο από την τεχνολογική έκρηξη της εποχής: απαιτείται βαθύτερη παιδεία και ουσιαστικότερες αξίες του πολιτισμού. Οι εφιάλτες, άλλωστε, από τα περιβαλλοντικά προβλήματα **πληθαίνουν**, και η Γη δεν φαίνεται να αντέχει για καιρό ακόμα την αφροσύνη μας.

Σημασία επομένως δεν έχει να συναντηθούμε –αν ποτέ συναντηθούμε– στο πολύ μακρινό μέλλον με κάποια όμοια ή ανόμοια με μας δημιουργήματα της εξελίξεως. Το σπουδαίο θα ήταν να μπορούμε τότε να υπερηφανευθούμε, σε χιλιάδες ή εκατομμύρια χρόνια, ότι το ανθρώπινο είδος έχει κατακτήσει υψηλά επίπεδα ισοτήτας και αξιών, και ότι οι πόλεμοι έχουν εκλείψει και ότι η Γη, το λίκνο της ανθρωπίνης ζωής, έχει επουλώσει τις πληγές στις θάλασσες, τα δάση ή την ατμόσφαιρά της, και είναι πάλι ένας πανέμορφος πλανήτης. Διάσπαρτα άλλωστε, εδώ ή εκεί, θα βρίσκονται πάντοτε τα επιτεύγματα των σπουδαίων πολιτισμών, που αιώνες τώρα συνοδεύουν τη διαδρομή του ανθρώπου.

Η «εξωγήινη μοναξιά», λοιπόν, δεν φαίνεται ότι θα εγκαταλείψει εύκολα τον άνθρωπο. Η γήινή του ωστόσο μοναξιά, που είναι επικίνδυνη και πιο **ανάληπτη**, είναι μεγάλη ανάγκη να απαλυνθεί. Τότε θα αναδειχθεί η μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου, και η αναζήτηση της εξωγήινης ζωής θα αποκτήσει άλλο περιεχόμενο και νόημα.

Γιώργος Γραμματικάκης, Ένας Αστρολάβος του Ουρανού και της Ζωής.
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2013. 2^η έκδοση (Διασκευή).

ΘΕΜΑ Α1.

Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

ΛΥΣΗ

Στο κείμενό του ο Γ. Γραμματικάκης πραγματεύεται την ανάγκη επανάκτησης¹ της ουσιαστικής επαφής του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Αρχικά, θεωρεί πως παρά τον ελάχιστο σεβασμό του ανθρώπου στη Γη, αναζητά την ανέφικτη επικοινωνία με άλλους κόσμους στο Σύμπαν λόγω του πιεστικού και ανούσιου περιβάλλοντός του. Εντούτοις, η ζωή στον πλανήτη ανθίζει με όλο το μεγαλείο της βιοποικιλότητας. Όμως ο άνθρωπος επιδίδεται τόσο σε σπουδαία

¹ επανοικείωσης

επιστημονικά και πολιτιστικά έργα όσο και σε θηριωδίες, στη θεοποίηση της ύλης και σε αδικίες, αλλοιώνοντας το περιβάλλον. Παρά την οποιαδήποτε πιθανότητα εξωγήινης ζωής, είναι προτιμότερο να σεβαστεί το φυσικό και ζωικό της θαύμα και τον ίδιο τον Άνθρωπο. Γι' αυτό συνιστά μια ουσιαστικότερη επικοινωνία, παρά την υπερβολική χρήση των μέσων επικοινωνίας, και την υιοθέτηση μιας βαθύτερης παιδείας και πολιτισμικών αξιών. Και σημαντικότερο είναι να μπορεί να υπερηφανεύεται στο μέλλον για την επικράτηση της ισότητας, την εξάλειψη των πολέμων και την αντιμετώπιση της οικολογικής καταστροφής. Επομένως, με δεδομένη την «εξωγήινη» μοναξιά, αν η γήινη, ως πιο επικίνδυνη και ανάλγητη, απαλυνθεί, τότε η πρώτη αποκτά άλλο περιεχόμενο.

ΘΕΜΑ Β

B1. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 100 έως 120 λέξεων το περιεχόμενο του αποσπάσματος που ακολουθεί: «...όσο η επικοινωνία [...] πυκνώνει με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το διαδίκτυο και τα κινητά τηλέφωνα, τόσο η μοναξιά μας, η ανθρώπινη, μεγαλώνει και η αποξένωση κυριαρχεί».

Μονάδες 10

ΛΥΣΗ

Θ.Π. Μπορεί η ανάπτυξη της τεχνολογίας να ενισχύει τις δυνατότητες επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, ωστόσο η μοναξιά και η αλλοτρίωση μεταξύ τους εντείνονται ως φαινόμενα. Ειδικότερα, η ηλεκτρονική τεχνολογία και τα μέσα επικοινωνίας ενισχύουν σε θεωρητικό επίπεδο την επαφή μεταξύ των ανθρώπων. Είναι αλήθεια όμως ότι καθιστούν την επικοινωνία αυτή τυπική και άνευρη χωρίς αγνό συναισθηματικό περιεχόμενο. Η επικοινωνία δια του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, του διαδικτύου και της κινητής τηλεφωνίας επιτείνει το αίσθημα μοναξιάς των σύγχρονων ανθρώπων και την ψυχική τους απομάκρυνση. Αυτό συμβαίνει, γιατί η πυκνωση της επαφής υποκαθιστά το γνήσιο περιεχόμενό της, η ποσοτική της αύξηση αναιρεί την ποιοτική της διάσταση, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις απειλεί και την ιδιωτικότητα του ατόμου. Ως αποτέλεσμα, το άτομο καταλήγει είτε να ανταλλάσσει ρηγά μηνύματα και πληροφορίες είτε να κυριεύεται από φόβο για το πώς αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από επιτήδειους. Επομένως, η επικοινωνία είναι επιδερμική, δεν καλύπτει βαθύτερες ψυχικές και συναισθηματικές ανάγκες, δεν κάνει τους ανθρώπους ευτυχισμένους.

B2. α) Να βρείτε τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου του κειμένου:
«Αποκαλύπτεται όμως...υπάρξεως».

Μονάδες 3

ΛΥΣΗ

α)

Τα δομικά στοιχεία της 3^{ης}§ του κειμένου είναι τα ακόλουθα:

- Θεματική Περίοδος: «Αποκαλύπτεται όμως επίσης ... έχει διπλή υπόσταση», η οποία αποδίδει την κατευθυντήρια ιδέα της §.
- Λεπτομέρειες / Σχόλια: «Από τη μία είναι ικανός ...τα θύματα των συμφερόντων του», χωρίο που αποτελεί την ανάπτυξη της κατευθυντήριας ιδέας.
- Περίοδος κατακλείδα: «Η υπερφίαλη αυτή στάση...της δικής του υπάρξεως», που αποτελεί το συμπέρασμα της §.

β) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τέσσερα παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου.

Μονάδες 4

ΛΥΣΗ

Ενδεικτικά σημεία μεταφορικής χρήσης του λόγου στο κείμενο είναι τα ακόλουθα:

- «... διανοητικό παιχνίδι;» (1^η §)
- «η ζωή όμως γύρω μας ανθίζει» (2^η §)
- «... γέννησε αριστουργήματα στον λόγο...» (3^η §)
- «θεοποιεί τα υλικά αγαθά» (3^η §)
- «η ζωή στη Γη ανθίζει» (4^η §)
- «... τείνει το χέρι του προς τη ζωή» (4^η §)
- «η επικοινωνία αυτή πυκνώνει...» (5^η §)
- «η αποξένωση κυριαρχεί» (5^η §)
- «οι εφιάλτες ... πληθαίνουν» (5^η §)

B3. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ταυτόχρονα, γέννησε, αισθανθεί, πληθαίνουν, ανάληγη

Μονάδες 5

ΛΥΣΗ

ταυτόχρονα= συγχρόνως, παράλληλα

γέννησε= δημιούργησε, παρήγαγε

αισθανθεί= νιώσει

πληθαίνουν= πολλαπλασιάζονται, αυξάνονται

ανάληγη= απάνθρωπη, σκληρή, ασυγκίνητη

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ανούσια, εμφανίζεται, ανέφικτη, πυκνώνει, υψηλά

Μονάδες 5

ΛΥΣΗ

ανούσια ≠ ουσιώδη, σημαντική, μεστή

εμφανίζεται ≠ εξαφανίζεται, απουσιάζει, εκλείπει

ανέφικτη ≠ εφικτή, υλοποιήσιμη, πραγματοποιήσιμη

πυκνώνει ≠ αραιώνει, περιορίζεται, μειώνεται, ελαχιστοποιείται

υψηλά ≠ χαμηλά, κατώτερα

B4. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση του ερωτηματικού («*Είναι άραγε περιέργεια, κατακτητική διάθεση ή απλώς ένα διανοητικό παιχνίδι;*») (μονάδες 3), καθώς και της διπλής παύλας («*-όσο και αν αντιτίθεται στις ενδόμυχες επιθυμίες μας-*») που υπάρχουν στην πρώτη παράγραφο του κειμένου (μονάδες 2).

Μονάδες 5

ΛΥΣΗ

- Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το ερωτηματικό σημείο στίξης για να διατυπώσει ένα ερώτημα, το οποίο στη συνέχεια απαντά. Επομένως, πρόκειται για ερωταπόκριση για να διευκολυνθεί ο δέκτης στην παρακολούθηση της σκέψης του -και ειδικά μάλιστα εφόσον τίθεται στον πρόλογο- και να προβληματιστεί. Παράλληλα, το ύφος καθίσταται πιο ζωντανό, άμεσο και παραστατικό.

- Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τη διπλή παύλα προκειμένου να προσθέσει – συμπληρώσει ένα προσωπικό του σχόλιο.

β) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στο απόσπασμα που ακολουθεί: «*Από την άλλη, ο ίδιος ο άνθρωπος σφραγίζει την ιστορική πορεία του με πολέμους και αγριότητες, θεοποιεί τα υλικά αγαθά και συντηρεί την αδικία και τις ανισότητες*».

Μονάδες 3

ΛΥΣΗ

β) Από την άλλη, από τον ίδιο τον άνθρωπο σφραγίζεται η ιστορική πορεία του με πολέμους και αγριότητες, θεοποιούνται τα υλικά αγαθά και συντηρούνται η αδικία και οι ανισότητες.

Γ1.

Σε άρθρο που πρόκειται να αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του σχολείου σας να εκθέσετε τις απόψεις σας σχετικά με:

α) τις επιπτώσεις που έχει προκαλέσει η έλλειψη σεβασμού του ανθρώπου προς το φυσικό περιβάλλον και

β) τους τρόπους με τους οποίους μπορεί ο άνθρωπος να αποκαταστήσει τη σχέση του με αυτό (500-600 λέξεις).

Μονάδες 40

ΘΕΜΑ Γ

Ενδεικτικό διάγραμμα οργάνωσης του κειμένου

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Τίτλος

Πρόλογος

Ο άνθρωπος και φύση συμπορεύονται. Η σχέση τους είναι άρρηκτη και αμφίδρομη. Στα νεότερα χρόνια, ωστόσο, η άμεση επέμβαση του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον διατάραξε αυτή τη σχέση όσο ποτέ στο παρελθόν.

Κ. Μέρος

Θ.Π.1

Η αλόγιστη επέμβαση του ανθρώπου στη βιόσφαιρα είχε ως αποτέλεσμα τη ραγδαία υποβάθμιση του ίδιου του φυσικού περιβάλλοντος.

- εκτεταμένη ρύπανση και μόλυνση του εδάφους, των υδάτων, της ατμόσφαιρας (βιομηχανικοί ρύποι, αστικά απόβλητα, φυτοφάρμακα...)
- εξάντληση φυσικών πόρων (πετρέλαιο, νερό...)
- κλιματική αλλαγή
- καταστροφή χλωρίδας και πανίδας, συρρίκνωση της βιοποικιλότητας
- αισθητική κακοποίηση του φυσικού τοπίου (ανεξέλεγκτη δόμηση, λατομεία, υλοτομεία...)

Θ.Π.2 Η έλλειψη σεβασμού στη φύση προκαλεί παρενέργειες στον άνθρωπο.

- πλήττεται η **σωματική του υγεία** (ασθένειες λόγω επιβάρυνσης της ατμόσφαιρας και του εδάφους...)
- διαταράσσεται η **ψυχική ισορροπία**, καθώς εγκλωβίζεται σε ένα διαρκώς διευρυνόμενο τεχνητό περιβάλλον, που τον απομακρύνει από τους φυσικούς ρυθμούς ζωής (άγχος, ψυχικές διαταραχές, ανασφάλεια και αγωνία για τις συνθήκες διαβίωσης)
- σε **ηθικό επίπεδο** η περιφρόνηση προς το περιβάλλον ενισχύει την ανθρωπινή αλαζονεία που οδηγεί σε θεοποίηση του τεχνικού πολιτισμού και διαμορφώνει την εσφαλμένη αντίληψη ότι το φυσικό περιβάλλον υπάρχει μόνο για να υπηρετεί τις ανθρώπινες ανάγκες και ότι πρέπει οι φυσικές δυνάμεις να καθυποταχθούν με κάθε δυνατό μέσο, γεγονός που οδηγεί σε απώλεια της αίσθησης του μέτρου στην παρέμβαση του ανθρώπου σε αυτό.

Θ.Π.3 Τέλος, η απαξιοτική στάση του ανθρώπου προς τη φύση έχει και ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις.

- υπονομεύονται οι **προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης** → οικονομική κρίση → έξαρση ανταγωνισμών και συγκρούσεων για την πρόσβαση σε φυσικούς πόρους → παγκόσμια πολιτική κρίση
- οι εκτεταμένες καταστροφές από τα ακραία καιρικά φαινόμενα απαιτούν υψηλό **οικονομικό κόστος** για την αποκατάσταση ζημιών
- **μείωση του τουρισμού** σε περιοχές που πληγεί ή παρουσιάζουν αυξημένη πιθανότητα να πληγούν από καιρικά φαινόμενα υψηλού κινδύνου ή έχουν αλλοιωθεί εξαιτίας της περιβαλλοντικής υποβάθμισης
- αύξηση **μεταναστευτικού ρεύματος** («περιβαλλοντικοί πρόσφυγες») με συνακόλουθες εντάσεις σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο
- καταστροφή **πολιτιστικών μνημείων**

Μεταβατική §

Η οξύτητα του οικολογικού προβλήματος καθιστά ασφυκτικής προτεραιότητας τη μάχη για την αποκατάσταση της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση, την ανάδειξη ενός εναλλακτικού μοντέλου ζωής και ανάπτυξης στη θέση του καταναλωτικού προτύπου. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινητοποιηθούν δυνάμεις τόσο στο εσωτερικό των κοινωνιών όσο και διεθνώς.

Θ.Π.4

Αρχικά, ο επαναπροσδιορισμός της στάσης του ανθρώπου πρέπει να επιδιωχθεί σε εθνικό επίπεδο.

- η **Πολιτεία** οφείλει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια **βιώσιμη ανάπτυξη**
 - περιβαλλοντική νομοθεσία που να διαπνέεται από ρεαλισμό αλλά και να προβλέπει εποπτικούς μηχανισμούς για την τήρησή της
 - στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
 - ενίσχυση της έρευνας που προωθεί τεχνολογικές εφαρμογές φιλικές προς το περιβάλλον
- **εκπαιδευτικό σύστημα:** προγράμματα **περιβαλλοντικής αγωγής** που μπορούν να υλοποιηθούν είτε μέσω γνωστικών αντικειμένων είτε μέσω συγκεκριμένων εκδηλώσεων και δράσεων.
- **ΜΜΕ:** ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τις διαστάσεις του οικολογικού αδιεξόδου, προβολή του έργου των περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Θ.Π.5

Όμως, πρέπει να ενεργοποιηθούν και οι παγκόσμιες δυνάμεις.

- **διακρατική συνεργασία** για τη σύναψη συμφωνιών που θα αποβλέπουν σε ένα νέο οικουμενικό αναπτυξιακό μοντέλο που θα δεσμεύει τις πολιτικές ηγεσίες όλων των χωρών αλλά και ισχυρά κέντρα οικονομικής εξουσίας
- **οικολογικό κίνημα:** στόχος είναι η εκστρατεία ενημέρωσης της παγκόσμιας κοινής γνώμης για το περιβαλλοντικό ζήτημα, η άσκηση πίεσης προς τους ιθύνοντες για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων και η προώθηση του εθελοντισμού και του ακτιβισμού.

Θ.Π.6

Τέλος, σημαντική είναι η ανάληψη της ευθύνης εκ μέρους του ατόμου.

- οικολογική συμπεριφορά στην καθημερινότητά του (περιορισμός της καταναλωτικής του μανίας, χρήση μεθόδων εξοικονόμησης ενέργειας...)
- στήριξη οικολογικών δράσεων (συμμετοχή σε οικολογικές οργανώσεις)
- συνεχής ενημέρωση τόσο για τις επιπτώσεις που έχει η δράση του όσο και για τις δυνατότητες που του παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία για την προστασία του περιβάλλοντος

Επίλογος

Ανακεφαλαίωση ή και έκφραση προσδοκιών αναφορικά με την αίσια έκβαση της προσπάθειας για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος στο μέλλον, εφόσον υπάρξει η απαραίτητη πολιτική βούληση και στράτευση της κοινωνίας.

Αξιολόγηση

Το κείμενο που επιλέχθηκε από την επιτροπή εξετάσεων αποτελεί διασκευή από δοκίμιο του Γ. Γραμματικάκη, από το βιβλίο του «Ένας Αστρολάβος του Ουρανού και της Ζωής». Το κείμενο δεν έχει την τυπική μορφή ενός αποδεικτικού δοκιμίου. Πρόκειται για στοχαστικό δοκίμιο, πράγμα που επιτρέπει, εκφραστικά, μια πιο ελεύθερη σύνθεση του κειμένου της περίληψης από το μαθητή. Εξάλλου, το κείμενο είναι απόλυτα κατανοητό και αρκετά γλαφυρό από πλευράς ύφους.

Οι ασκήσεις της ενότητας Β δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία ως προς την κατανόησή τους, είναι σαφώς διατυπωμένες και απαντώνται σε σχετικά γρήγορο χρονικό διάστημα. Προσοχή χρειάζεται η άσκηση Β2α, καθώς προβληματισμό μπορεί να προκαλέσει η μη ιδιαίτερα εμφανής ύπαρξη της κατακλείδας. Ωστόσο, χρησιμοποιείται ο συμπερασματικός σύνδεσμος «έτσι» και αποδίδεται το νόημα της «διπλής υπόστασης» του ανθρώπου με τις φράσεις «υπερφίαλη στάση», «θαυμαστό περιβάλλον» και «λίκνο της δικής του υπάρξεως». Η άσκηση Β1 είναι πολύ καλή ως προς το περιεχόμενό της, αποδίδει μια σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, το πρόβλημα επικοινωνίας του ανθρώπου της ηλεκτρονικής εποχής.

Τέλος, η παραγωγή λόγου (παρά την έλλειψη δεδομένων στη διατύπωσή της) κρίνεται ως ενδιαφέρουσα επιλογή, κινείται εντός των ενδιαφερόντων και των βιωματικών δεδομένων της νέας γενιάς και αποδίδει έναν βασικό προβληματισμό της σύγχρονης εποχής. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του μαθητικού κειμένου δε θα κριθεί από την πρωτοτυπία των ιδεών ή το μεγάλο γνωσιολογικό εύρος του μαθητή αλλά από εκφραστική αρτιότητα και τη σύνθετη χρήση της γλώσσας.

Προσοχή: σχετικό θέμα περιλαμβάνεται στο φυλλάδιο «26 Θέματα της τελευταίας στιγμής» και ειδικότερα το Θέμα 3 στη σελίδα 10. (Εκδόσεις Ώθηση, ISBN: 978-960-415-248-3).

